

Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού

Newsletter Τεύχος 8
Περίοδος: 05.2015-08.2015

Άστρος Κυνουρίας
Αρκαδία 220 01
Τηλ: 27550-22021
Φαξ: 27550-22806
E-mail: info@fdparnonas.gr
WEB: www.fdparnonas.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ & ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Δράσεις Επόπτευσης/ Φύλαξης

Πυρκαγιές (σελ. 2)

Καταγραφή παράνομων περιστατικών/
απορρίμματα (σελ. 2)

Έκτακτη Συνάντηση Συντονιστικού
Πολιτικής Προστασίας του Δ. Βόρειας
Κυνουρίας (σελ. 2)

Δράσεις Προστασίας & Διαχείρισης

Παρακολούθηση στην προστατευόμενη
περιοχή (σελ. 3)

Επισκέψεις σε σπήλαια (σελ. 3)

Καταγραφή πανίδας με αυτόματες

φωτογραφικές μηχανές (σελ. 3)

Παρακολούθηση φυσικοχημικών
παραμέτρων των υδάτων της
λιμνοθάλασσας του Μουστού (σελ. 3)

Προμήθειες και υπηρεσίες (σελ. 4)

Διασώσεις ζώων (σελ. 4)

Σήμανση και καθαρισμός στον υγρότοπο
Μουστού (σελ. 4)

Δράσεις Πληροφόρησης Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Επισκέψεις και ξεναγήσεις (σελ. 5)

Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης
σε σχολεία (σελ. 6)

Περιβαλλοντικές δράσεις – εκδηλώσεις
(σελ. 6)

Συνεντεύξεις (σελ. 8)

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια
(σελ. 8)

Εθελοντισμός

5^ο σεμινάριο εθελοντών του Φορέα
Διαχείρισης όρους Πάρνωνα – υγροτόπου
Μουστού (σελ. 8)

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος & Ενέργειας, κ. Γιάννης Τσιρώνης στο Άστρος

Ο Υπουργός, κ. Γιάννης Τσιρώνης, βρέθηκε
στο πλαίσιο περιοδείας του στην
Πελοπόννησο. Στο Κέντρο Περιβαλλοντικής
Ενημέρωσης Άστρους ο Πρόεδρος Δ.Σ. του
Φορέα Διαχείρισης, τον ενημέρωσε για την
υψηλή οικολογική αξία της
προστατευόμενης περιοχής, τον ανεκτίμητο

χλωριδικό της πλούτο και την εξαιρετικά
πλούσια πανίδα. Στη συνάντηση εργασίας
που ακολούθησε μεταξύ του Υπουργού, του
Προέδρου του Φορέα Διαχείρισης και του
Δημάρχου Βόρειας Κυνουρίας, συμμετείχαν
το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και
μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου Β.
Κυνουρίας. Συζητήθηκαν θέματα σχετικά
με το θεσμικό πλαίσιο και τη λειτουργία του
Φορέα Διαχείρισης, καθώς και η
δυνατότητα ένταξης του Φορέα σε
αυτοχρηματοδοτούμενες δράσεις για την
προγραμματική περίοδο 2016-2020.
Επιπλέον, δόθηκε στον Υπουργό έντυπο
υλικό σχετικά με τις δράσεις και το
μελλοντικό προγραμματισμό του Φορέα
Διαχείρισης, έντυπο υλικό ενημέρωσης –
ευαισθητοποίησης της προστατευόμενης
περιοχής.

Δράσεις Επόπτευσης/ Φύλαξης

Πυρκαγιές

26.6.2015 Κατάσβεση πυρκαγιάς στην περιοχή Αγίου Πέτρου Αρκαδίας.

Η άσφηση συνεργασία με το Πυροσβεστικό Σώμα Αρκαδίας και Λακωνίας επέφερε θετικά αποτελέσματα στην αποτροπή ή/και στην άμεση επέμβαση στα περιστατικά πυρκαγιών, με αποτέλεσμα η έκταση αυτών να είναι ιδιαίτερα περιορισμένη.

20.8.2015 Καμένη έκταση στην περιοχή Ταρμίρι Αγίου Πέτρου Αρκαδίας.

Το 2^ο Τετράμηνο του 2015, εκδηλώθηκαν έντεκα πυρκαγιές εντός της προστατευόμενης περιοχής σε δασικά και υγροτοπικά οικοσυστήματα, με το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης να συμμετέχει σε 3 κατασβέσεις και σε 8 εντοπισμούς καμένων εκτάσεων. Το κύριο αίτιο των παραπάνω πυρκαγιών ήταν κατά κύριο λόγο η αμέλεια κτηνοτρόφων ή/και ιδιωτών.

Καταγραφή παράνομων περιστατικών/ Απορρίμματα

Ο Φορέας Διαχείρισης προέβη σε καταγραφή δύο παράνομων περιστατικών που αφορούσαν απορρίψεις μπαζών και απορριμμάτων στην ευρύτερη

προστατευόμενη περιοχή.

21.5.2015 Ρίψη απορριμμάτων & μπαζών στη Μεσοράχη Αρκαδίας.

Αξιζει να σημειωθεί ότι η φύλαξη της περιοχής παρουσίασε σημαντικές ελλείψεις κατά το διάστημα του 2^{ου} τετραμήνου του έτους λόγω ανεπάρκειας καυσίμων εξ' αιτίας της επιβολής των τραπεζικών Capital Controls. Ως αποτέλεσμα τα οχήματα φύλαξης δεν κινήθηκαν επί αρκετές ημέρες της εν λόγω περιόδου.

8.6.2015 Απορρίμματα & μπάζα στην περιοχή του γηπέδου στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας.

Έκτακτη Συνάντηση Συντονιστικού Πολιτικής Προστασίας του Δ. Βόρειας Κυνουρίας

Στις 22.7.2015 πραγματοποιήθηκε έκτακτη συνάντηση Συντονιστικού Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, με αφορμή την εκδήλωση πυρκαγιών, ήδη από τα μέσα της αντιπυρικής περιόδου και με σκοπό την, κατά το δυνατό, πρόληψη μελλοντικών περιστατικών, λόγω της υψηλής επικινδυνότητας από τις ευνοούμενες κλιματικές συνθήκες, (παρατεταμένη

ξηρασία, ισχυροί άνεμοι) για πυρκαγιές, που επικρατούν στην περιοχή. Στη συνάντηση εργασίας παρευρέθηκαν στελέχη του Δήμου και πρόεδροι των Τ.Κ., οι διοικητές του Πυροσβεστικού Κλιμακίου Άστρους, εκπρόσωποι του Αστυνομικού Τμήματος και του Λ.Σ. Παρ. Άστρους, καθώς και στελέχη του Φορέα Διαχείρισης και της Θηροφυλακής.

Η συζήτηση ξεκίνησε με την τοποθέτηση του Διοικητή της Π.Υ., ο οποίος αναφέρθηκε στις ανάγκες που υπάρχουν, ώστε να αποτραπεί η εκδήλωση πυρκαγιών, αλλά και να διευκολύνεται, στο μέγιστο δυνατό, το έργο της πυρόσβεσης, στην ανάγκη απομάκρυνσης της καύσιμης ύλης από τα ακαθάριστα οικόπεδα, στην αποφυγή εστιών φωτιάς αυτή την περίοδο και στο κλάδεμα οπωροφόρων δέντρων, τα κλαδιά των οποίων δυσχεραίνουν την κυκλοφορία των πυροσβεστικών οχημάτων. Επίσης, έκανε έκκληση στους προέδρους των Τ.Κ. να βοηθήσουν στην κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων, ώστε να προβούν στις προαναφερόμενες απαραίτητες εργασίες, καθώς και ο Δήμος να επιβάλει τα οριζόμενα σε όσους αμελούν.

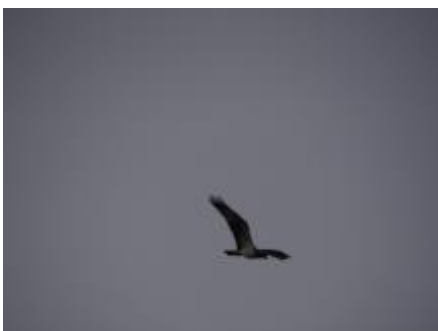
Τα Σώματα Ασφαλείας (Αστυνομία και Λιμενικό), ανταποκρίθηκαν θετικά στην ανάγκη για περιπολίες, τουλάχιστον στην περιοχή δικαιοδοσίας τους και παρότρυναν τους Προέδρους ενημερώνουν άμεσα σε περίπτωση ύποπτης κίνησης. Στο ίδιο ύφος ήταν και η τοποθέτηση του εκπροσώπου της Θηροφυλακής, ο οποίος τάχθηκε υπέρ των περιπολιών, προτείνοντας όμως οικονομική υποστήριξη από τον Δήμο για την προμήθεια καυσίμων. Συμφωνήθηκε εκ μέρους του Δήμου, η εξασφάλιση οικονομικών πόρων για την πληρέστερη φύλαξη του ορεινού όγκου του Πάρνωνα δεδομένης και της συνεργασίας μεταξύ Θηροφυλακής και Δασαρχείου. Ο Φορέας Διαχείρισης δεσμεύτηκε να συνδράμει στο κοινό έργο με τα μέσα και το προσωπικό που διαθέτει.

Δράσεις Προστασίας & Διαχείρισης

Παρακολούθηση στην προστατευόμενη περιοχή

Κατά το Β' τετράμηνο του 2015 πραγματοποιήθηκε μικρό μέρος της εργασίας πεδίου. Σύμφωνα και με τα χρονοδιαγράμματα των αναδόχων των υπηρεσιών παρακολούθησης των ειδών πανίδας, χλωρίδας και τύπων οικοτόπων (Υποέργα 2-10) και το συνολικό προγραμματισμό που είχαν κάνει για τις υπηρεσίες παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης οι εργασίες πεδίου για την πλειονότητα των υπηρεσιών ολοκληρώθηκαν μέσα στο Α εξάμηνο του 2015, αξιοποιώντας το χρονικό διάστημα μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2015 –καταληκτική ημερομηνία λήξης όλων των υπηρεσιών παρακολούθησης- για επεξεργασία των δεδομένων πεδίου και συγγραφή των αποτελεσμάτων. Το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης του Φ.Δ.πραγματοποίησε εργασία πεδίου σε συνεργασία με τις ομάδες έργου των αναδόχων των υπηρεσιών παρακολούθησης ειδών πανίδας, χλωρίδας και τύπων οικοτόπων, αλλά και αυτόνομα με τη βοήθεια άλλων μελών του προσωπικού του Φ.Δ.σε συνεννόηση με τους ανάδοχους για την καταγραφή και σε ορισμένες περιπτώσεις και τη συλλογή ειδών.

Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε εργασία στην πορεία υλοποίησης και ολοκλήρωσης της Γ' Φάσης και της έναρξης της Δ' Φάσης των περισσότερων προγραμμάτων παρακολούθησης, κατά τη διάρκεια του Β τετραμήνου το προσωπικό του Φ.Δ.εργάστηκε σε δύο άξονες. Στον πρώτο άξονα, η Επιτροπή Παραλαβής των έργων προέβηκε στον έλεγχο και τις διορθώσεις των παραδοτέων των αναδόχων και την οριστική παραλαβή των τελικών παραδοτέων Ενδιάμεσης Έκθεσης Φάσης Υποέργου ή και Λήξη Φάσης Υποέργου. Ο δεύτερος άξονας

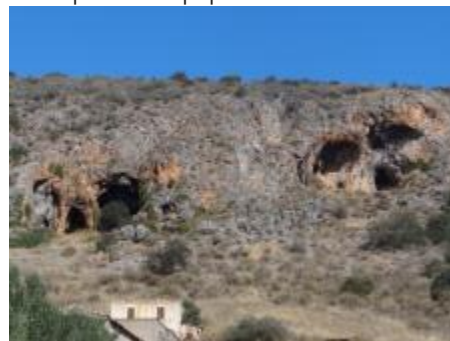

30.7.2015 Εργασία πεδίου στη θέση Πρόδρομος στον Άγιο Ιωάννη Αρκαδίας, στο πλαίσιο του έργου "Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων".

περιελάμβανε εργασία πεδίου σε επιλεγμένες περιοχές της προστατευόμενης περιοχής με επισκέψεις στην περιοχή μελέτης και καταγραφή δεδομένων παρουσίας, αφθονίας, κατάστασης διατήρησης και απειλής, μελλοντικών τάσεων και προοπτικών, κ.λπ. σχετικά με τα είδη και τύπους οικοτόπων. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε εργασία πεδίου για τρία υποέργα παρακολούθησης: καταγραφής ασπονδύλων, χειροπτέρων και τύπων οικοτόπων. Η εργασία πεδίου ασπονδύλων/χειροπτέρων έγινε αυτόνομα από το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης με επίσκεψη σε σπήλαια της Β. Κυνουρίας (και για τα δύο) και σε πηγές του Αγιάνηνη (για τα ασπόνδυλα), ενώ για τους τύπους οικοτόπων έγινε σε συνεργασία με τον ανάδοχο του υποέργου με την επίδειξη στο προσωπικό του Φ.Δ.της μεθοδολογίας καταγραφής και παρακολούθησης.

Επισκέψεις σε σπήλαια

Έχουν συλλεχθεί εμέσματα από σπήλαια πλησίον της Περιοχής Απολύτου Προστασίας: υγρότοπος Μουστού κατά τα τέσσερα προηγούμενα έτη (2011-2014) και ομοίως και κατά το Β τετράμηνο του 2015 συνέχισε την επεξεργασία τους σε συνεργασία με την ομάδα έργου του Υποέργου 6 «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών».

Η ανάλυση δίνει μια εικόνα της ζωογεωγραφίας των μικρών θηλαστικών της ευρύτερης περιοχής του Μουστού χωρίς τη χρήση παγίδων και τη θανάτωση των

παγιδευμένων ζώων, ενώ τα στοιχεία από τις διαφορετικές χρονιές θα δώσουν μια αίσθηση των πληθυσμιακών αλλαγών των μικροθηλαστικών στην περιοχή.

Τα αποτελέσματα της επεξεργασίας θα παρουσιαστούν με τη μορφή αναρτημένης παρουσίασης στο 13ο Διεθνές Συνέδριο Ζωογεωγραφίας και Οικολογίας της Ελλάδας και των Γειτονικών Περιοχών (ICZEGAR) που θα πραγματοποιηθεί το Ηράκλειο στις 7-11 Οκτωβρίου 2015.

Καταγραφή πανίδας με αυτόματες μηχανές

Η καταγραφή πανίδας είναι πολύ σημαντική κυρίως λόγω του ότι η γνώση αυτή χρησιμοποιείται στα υποέργα παρακολούθησης αλλά και στις λοιπές δράσεις του Φορέα (π.χ. δημιουργία παρουσιάσεων για σχολεία και επισκέπτες, δημιουργία μικρών ταινιών με τα είδη πανίδας της προστατευόμενης περιοχής). Εντούτοις, η κλοπή ενός αριθμού φωτογραφικών μηχανών από αγνώστους από τα σημεία που είχαν τοποθετηθεί (Περιοχή Απολύτης Προστασίας: υγρότοπος Μουστού), παρά τις προσπάθειες του προσωπικού οι φωτογραφικές μηχανές να γίνονται το λιγότερο δυνατά διακριτές από περαστικούς, είχε σαν αποτέλεσμα την αναστολή της τοποθέτησης σε ανοικτούς/δημόσιους χώρους και πλέον την χρήση τους μόνο σε περιπτώσεις προστατευμένων χώρων.

Παρακολούθηση φυσικοχημικών παραμέτρων των υδάτων της λιμνοθάλασσας του Μουστού

Κατόπιν δημοσιοποίησης της εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την επιλογή αναδόχου για την υπηρεσία "Παρακολούθηση φυσικοχημικών παραμέτρων των υδάτων της λιμνοθάλασσας του Μουστού"

συμβασιοποιήθηκε η παροχή υπηρεσιών στις
08.09.2014.

15.6.2015 Λήψη δειγμάτων νερού από το Βαυαρικό κανάλι του υγροτόπου Μουστού.

Στις υποχρεώσεις του Αναδόχου συγκαταλέγονται φυσικοχημικές αναλύσεις νερού για την παρακολούθηση παραμέτρων και η Μελέτη παρακολούθησης ποιοτικών παραμέτρων. Για τις αναλύσεις ορίστηκαν θέσεις δειγματοληψίας ενώ η συχνότητα είναι ανά τέσσερις μήνες (16 δειγματοληψίες & αναλύσεις) και σε συνεργασία με τον ανάδοχο του υποέργου 8 «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών». Κατά το Β εξάμηνο του 2015 πραγματοποιήθηκε η 3^η δειγματοληψία στην περιοχή, ενώ υπολείπεται μια ακόμα δειγματοληψία το επόμενο τετράμηνο για την ολοκλήρωση της υπηρεσίας.

Προμήθειες/υπηρεσίες

Διενεργήθηκαν δύο διαγωνισμοί για προμήθειες και υπηρεσίες με τον 1^ο να αφορά στην προμήθεια εκπαιδευτικών στερεοσκοπίων για το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για εκπαιδευτικούς σκοπούς και συγκεκριμένα για την εκπαίδευση επισκεπτών του Κέντρου σε θέματα δομής και ταξινόμησης χλωρίδας, μέσω της μικροσκοπικής παρατήρησης φυτικών δομών. Ο δεύτερος διαγωνισμός αφορούσε στην επιλογή αναδόχου για την παροχή υπηρεσιών «Σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή και εγκατάσταση Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα».

Συγκεκριμένα, θα υλοποιηθούν α) η θεματική και χωροταξική οργάνωση έκθεσης, β) ο σχεδιασμός, η

οργάνωση, η κατασκευή και η εγκατάσταση έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος και ειδικότερα των προθηκών, του εποπτικού υλικού και σχολιασμού των εκθεμάτων, των αναπαραστάσεων, των διοραμάτων και όλων των μουσειογραφικών μέσων, συμπεριλαμβανομένου του ειδικού φωτισμού, και γ) η παραγωγή και εγκατάσταση διαδραστικών εφαρμογών για το μόνιμο εκθεσιακό χώρο.

Και για τους δύο διαγωνισμούς εντός του τετραμήνου έγινε η επιλογή αναδόχων και υπογράφηκαν οι αντίστοιχες συμβάσεις που αναμένεται να υλοποιηθούν μέσα στο επόμενο τετράμηνο.

Διασώσεις ζώων

20.5.2015 Τραυματισμένος Πετρίτης από την περιοχή στην περιοχή Έλους Πελιάς Λεωνιδίου, δέχεται τις πρώτες βοήθειες στο ΚΠΕ Άστρους

Σε συνέχεια των «διασώσεων» ειδών της άγριας πανίδας με την συντριπτική πλειονότητά τους να μεταφέρονται στην ANIMA για περίθαλψη καταγράφηκαν οκτώ ακόμα διασώσεις στο ενεργητικό του Φ.Δ.. Τα ζώα που μεταφέρθηκαν στα γραφεία του Φ.Δ.: Ζαρκάδι *Capreolus capreolus*, πετρίτης *Falco peregrinus*, νεοσσοί κίσσας *Garrulus glandarius*, βραχοκικινέζο *Falco tinnunculus*, οχιά *Vipera ammodytes*, φιδόσαυρα *Pseudopus apodus*, σκουλικόφιδο *Typhlops vermicularis*. Όλα δέχθηκαν τις πρώτες βοήθειες και όλα -εκτός από τα ερπετά- αποστάλθηκαν στο Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ANIMA) για πλήρη ανάρρωση.

Στη συνέχεια αναφέρονται ανά ημερομηνία τα περιστατικά διάσωσης άγριων ζώων που αποστάλθηκαν στην ANIMA από τον Φ.Δ.:

- 19.5.2015: Ζαρκάδι *Capreolus capreolus*
- 20.5.2015: Πετρίτης *Falco peregrinus*
- 25.5.2015: Νεοσσοί κίσσας
- 12.6.2015: Ασημόγλαρος
- 22.6.2015: Νεοσσός βραχοκικινέζου

Σήμανση και καθαρισμός στον υγροτόπο Μουστού

Ο Φ.Δ. απογράφοντας τον πληθυσμό του «κρίνου της θάλασσας» (*Pancreatium maritimum*), στην ακτή «Πόρτες Μελιγούς» στην Αρκαδία (Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου Μουστού), διαπίστωσε την κίνηση αυτοκινήτων πάνω σε έναν από τους μεγαλύτερους και πυκνότερους πληθυσμούς της περιοχής. Σε συνέχεια της δράσης που ξεκίνησε το 2014 με τη σήμανση των φυτών, το προσωπικό του Φ.Δ. προέβη στις 31.07.2015 σε σήμανση και καθαρισμό της περιοχής με προστατευτικό πλέγμα και ενημερωτικές ταμπέλες με πληροφορίες για αυτό το τόσο σημαντικό και πλέον σπάνιο φυτό.

Το προσωπικό του Φ.Δ. την ίδια μέρα, έπειτα από συνεννόηση με το δήμο Β. Κυνουρίας συμμετείχε σε επίβλεψη εργασιών για τη δημιουργία αναχώματος με σκοπό τον περιορισμό και ανάσχεση της εισόδου των οχημάτων στη θέση Πόρτες Μελιγούς, η οποία χωροθετείται στην ευρύτερη περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης του υγροτόπου Μουστού, και την τοποθέτηση ενημερωτικής πινακίδας και μπάρας απαγόρευσης κίνησης οχημάτων στην περιοχή.

Στις 24.05.2015 τοποθετήθηκαν σε παραλίες της Περιοχής Απόλυτου Προστασίας υγροτόπου Μουστού και σε κοντινές αμμώδεις παραλίες πινακίδες ενημέρωσης των επισκεπτών και κατοίκων προστατευόμενης περιοχής για περιστατικά ωοτοκίας θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Στόχος είναι να ενημερώνεται ο Φ.Δ. για τις πιθανές θέσεις ωοτοκίας προκειμένου να τις προστατεύει με την τοποθέτηση προστατευτικών πλεγμάτων, δεδομένου ότι η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta* αποτελεί είδος προτεραιότητας για προστασία για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δράσεις Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Επισκέψεις και ξεναγήσεις

Μέλη της Φυσιολατρικής Ομάδας Ερμιονίδος επισκέφθηκαν στις 2.5.2015, το ΚΠΕ Αγίου Πέτρου. Η ομάδα πραγματοποίησε συνοδεία του προσωπικού του Φ.Δ. τρίωρη πεζοπορία στο μονοπάτι της περιοχής Απόλυτης Προστασίας της Φύσης της «Συστάδας δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) Μονής Μαλεβής».

Σύνολο επισκεπτών: **15 άτομα**.

Στις 14.5.2015 μαθητές και συνοδοί εκπαιδευτικοί από το Δημοτικό Σχολείο Καρυών Λακωνίας, επισκέφθηκαν και ξεναγήθηκαν στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα - Μουστού. Οι μαθητές ξεκίνησαν την ημέρα τους στη συστάδα δενδρόκεδρου πλησίον της Μονής Μαλεβής, ενώ συνέχεια περιηγήθηκαν στον υγρότοπο του Μουστού. Οι μαθητές ξεναγήθηκαν από τα στελέχη του Φορέα στο πεδίο της ππ.

Σύνολο επισκεπτών: **20 άτομα**.

Μαθητές, συνοδοί γονείς και εκπαιδευτικοί από το Δημοτικό Σχολείο Αβύθου Αχαΐας επισκέφθηκαν στις 22.5.2015, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου όπου και ξεναγήθηκαν από τα στελέχη του Φ.Δ..

Σύνολο επισκεπτών: **35 άτομα**.

Μέλη του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου, επισκέφθηκαν στις 24.5.2015 την προστατευόμενη περιοχή του δάσους δενδρόκεδρου. Παράλληλα με την ξεναγήση στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου, παρακολούθησαν την παρουσίαση με θέμα «Προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού – Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού» και έλαβαν ενημερωτικά φυλλάδια και χάρτες. Σύνολο επισκεπτών: **150 άτομα** περίπου.

Η Α τάξη του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου Αρκαδίας, επισκέφθηκε την 26.5.2015 τον υγρότοπο Μουστού. Οι μαθητές ξεκίνησαν την ημέρα τους στο Μουστό, παράλληλα με μια μικρή πεζοπορία στον αγροτικό δρόμο που περιβάλλει τη λιμνοθάλασσα, συνοδεία των στελεχών του Φ.Δ.. Εκεί περιηγήθηκαν και γνώρισαν από κοντά ορισμένα από τα χαρακτηριστικά είδη της ορνιθοπανίδας της περιοχής με τη βοήθεια των πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος και του ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια, τηλεσκόπιο). Στη συνέχεια στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους όπου μετά από μια σύντομη στάση στην Αίθουσα Ερμηνείας Περιβάλλοντος παρακολούθησαν την παρουσίαση με τίτλο: «Χελώνες, οι απόγονοι των δεινοσαύρων». Στο τέλος της επίσκεψης μοιράστηκαν ενημερωτικά φυλλάδια, χάρτες και αναμνηστικά του Φ.Δ. για την ππ. Σύνολο επισκεπτών: **33 άτομα**.

Στις 31.5.2015 ομάδα από τον Σύλλογο

Γονέων και Κηδεμόνων του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους, επισκέφθηκαν το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου, όπου ξεναγήθηκαν. Στη συνέχεια οδηγήθηκαν στο πεζοπορικό μονοπάτι στη Συστάδα Δενδρόκεδρου πλησίον της Μονής Μαλεβής.

Κατόπιν, όλοι μαζί μετέβησαν στη λιμνοθάλασσα Μουστού, όπου πεζοπόρησαν, γνωρίζοντας έτσι από κοντά ορισμένα από τα χαρακτηριστικά είδη ορνιθοπανίδας παράκτιων υγροτόπων, με τη βοήθεια του ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης του Φ.Δ. (κιάλια και τηλεσκόπια) και των πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος της ππ. Σύνολο επισκεπτών: **50 άτομα**.

Δημοσιογράφοι, εκπρόσωποι του Αθηναϊκού τύπου και ΜΜΕ εθνικής εμβέλειας επισκέφθηκαν το μεσημέρι της 14.6.2015 την προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού. Οι επισκέπτες δημοσιογράφοι ξεναγήθηκαν από τον Πρόεδρο του ΔΣ και δύο στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, περιηγήθηκαν στην υγροτοπική περιοχή και έλαβαν έντυπο ενημερωτικό υλικό του Φορέα με περεταίρω πληροφορίες. Η επίσκεψη-ξεναγήση διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Δήμο Βόρειας Κυνουρίας στο πλαίσιο του προγράμματος τουριστικής προβολής του Δήμου εν όψει της θερινής περιόδου.

Σύνολο επισκεπτών: **15 άτομα**.

Ο Φ.Δ. υποδέχτηκε στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής και στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, Αγίου Πέτρου & Καστανίτσας,, συνολικά, περίπου **318 επισκέπτες**.

Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε σχολεία

Ο Φ.Δ. διοργάνωσε, κατά το 2^ο τετράμηνο του 2015, επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε σχολεία, με στόχο, την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση μαθητών και εκπαιδευτικών γύρω από περιβαλλοντικά θέματα. Οι επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν σε **7 σχολεία** εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής, και συνολικά ενημερώθηκαν περίπου **455 μαθητές**.

22.5.2015: Παγκόσμια Ημέρα της Χελώνας στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους

27.5.2015: Παγκόσμια Ημέρα της Χελώνας στο 1^ο και 2^ο Νηπιαγωγείο Πόρτο Χελίου Αργολίδας

7.5.2015: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο Γερακίου Λακωνίας

22.5.2015: 1^ο Νηπιαγωγείο Άστρους

27.5.2015: 1^ο και 2^ο Νηπιαγωγείο Πόρτο Χελίου

Περιβαλλοντικές δράσεις - εκδηλώσεις

Εκδήλωση επανένταξης αποθεραπευμένων ειδών γερακιών στο φυσικό τους περιβάλλον - Γεράκι Λακωνίας

Στις 7.5.2015 πραγματοποιήθηκε στο Γεράκι Λακωνίας, η εκδήλωση απελευθέρωσης – επανένταξης άγριων πουλιών στο φυσικό τους περιβάλλον. Ο Φ.Δ. σε συνεργασία με τον Σύλλογο Προστασίας και Περιθάλψης Άγριας Ζωής «ANIMA» διοργάνωσε την επανένταξη στη φύση, δύο γερακίνων (*Buteo buteo*) και

ενός βραχοκίρκινεζου (*Falco tinnunculus*), που μεταφέρθηκαν στην περιοχή ειδικά για το σκοπό αυτό. Τα άγρια πτηνά είχαν περισυλλεχθεί τραυματισμένα και φιλοξενούνταν στις εγκαταστάσεις της «ANIMA», όπου και αποθεραπεύθηκαν, εωσότου ήταν υγιή και ικανά να αφεθούν ελεύθερα στο φυσικό τους περιβάλλον.

7.5.2015 Εκδήλωση απελευθέρωσης άγριας ορνιθοπανίδας στο Γεράκι Λακωνίας

Τη μοναδική εμπειρία απελευθέρωσης είχαν την ευκαιρία να ζήσουν περίπου **350 άτομα** που παρευρέθησαν στην εκδήλωση, στον προαύλιο χώρο του Ιερού Ναού Αγίου Ιωάννη. Στο σύνολο τους ήταν κυρίως μαθητές και εκπαιδευτικοί από το Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο Γερακίου. Την εκδήλωση τίμησαν επίσης με την παρουσία τους εκπρόσωποι του Δήμου Ευρώτα αλλά και του Τοπικού Συμβουλίου Γερακίου.

Δενδροφύτευση στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Βιοποικιλότητας

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας, το προσωπικό του Φ.Δ. πραγματοποίησε στις 23.5.2015, δενδροφύτευση στα Δολιανά Αρκαδίας, στην οποία συμμετείχαν μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Δολιανών, ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, η Τοπική Κοινότητα, ο Πολιτιστικός και ο Αθλητικός Σύλλογος, Δολιανών. Η φύτευση των δενδρυλλίων έγινε στην παιδική χαρά του χωριού και στον περιβάλλοντα χώρο του γηπέδου μπάσκετ.

Ενημέρωση μαθητών στο πλαίσιο της παγκόσμιας ημέρας της χελώνας Ο Φ.Δ. τίμησε για άλλη μια φορά τις χελώνες, διοργανώνοντας επισκέψεις Σχολείων στην

προστατευόμενη περιοχή, θεματικές παρουσιάσεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης που λειτουργεί αλλά και επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης εντός των σχολικών αιθουσών. Οι επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης που πραγματοποιήθηκαν, αφορούσαν στην προβολή της παρουσίας με τίτλο «Χελώνες, οι απόγονοι των δεινοσαύρων» επισημαίνοντας τις απειλές και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι χελώνες παντός είδους, μεταξύ άλλων και από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Το πρόγραμμα διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

- 22.5.2015 Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο 1^ο Νηπιαγωγείο Άστρους (**19 μαθητές**),
- 26.5.2015 Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης της Α' τάξης του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου (**30 μαθητές**) στο ΚΠΕ Άστρους και στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού,
- 27.5.2015 Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο 1^ο και 2^ο Νηπιαγωγείο Πόρτο Χελίου (**58 νήπια**). Συμμετείχε και το Δημοτικό Σχολείο Πόρτο Χελίου (**28 μαθητές**). Η επίσκεψη αυτή συνδυάστηκε με το πρόγραμμα περιβαλλοντικής αγωγής που υλοποιείται παράλληλα από τα Σχολεία αυτά και ολοκληρώθηκε με την προβολή 2^{ης} παρουσίασης για τα φίδια του Πάρνωνα.

Συμμετοχή στη Γιορτή Κερασιών, Νερών και Ερώτων στον Πλάτανο Κυνουρίας

Ο Φ.Δ. συμμετείχε ενεργά για 2^η χρονιά στη γιορτή αυτή πραγματοποιώντας στις 30.5.2015 ενημερωτική παρουσίαση με θέμα «Πλάτανος, ένας ιδιαίτερος παραδοσιακός οικισμός στην Προστατευόμενη Περιοχή του Πάρνωνα». Μέσω της παρουσίασης οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την ιστορία, τα αξιοθέατα και τα φυσικά τοπία του Πλατάνου αλλά και

για τις ποικιλίες των κερασιών της περιοχής και τα οφέλη τους στην υγεία.

Εθελοντικοί καθαρισμοί από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».

Για 7^η συνεχόμενη χρονιά ο Φ.Δ., συμμετείχε στην πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», μία πρωτοβουλία εθελοντικών καθαρισμών παράκτιων και άλλων φυσικών περιοχών, η οποία τελεί υπό τον συντονισμό του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS.

Πραγματοποιήθηκε εθελοντικός καθαρισμός στις 21.5. 2015 στο Καστρί Αρκαδίας, σε συνεργασία με το Δημοτικό Σχολείο και το Νηπιαγωγείο Καστρίου.

Ενημερωτική Ημερίδα για τον φυσικό πλούτο της προστατευόμενης περιοχής στις Καρυές Λακωνίας

Ο Φ.Δ. διοργάνωσε Ημερίδα στις 6.6.2015, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος στις Καρυές Λακωνίας, με θέμα: «Ο φυσικός πλούτος της προστατευόμενης περιοχής – αιφορική χρήση και εκμετάλλευση αυτού». Η εκδήλωση εστίασε στο φυσικό πλούτο της προστατευόμενης περιοχής, στην αξιοποίησή του και τις δυνατότητες της αιφορικής χρήσης του από τον τοπικό πληθυσμό μέσω εναλλακτικών δραστηριοτήτων.

Οι ομιλίες των εισηγητών, κατά σειρά παρουσιάσής τους ήταν:

- Ο κ. Γ. Τρυφωνόπουλος, Phd Βιολόγος, Υπεύθυνος Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης του Φορέα Διαχείρισης με θέμα: «Ο φυσικός πλούτος της προστατευόμενης περιοχής - αιφορική χρήση και εκμετάλλευση αυτού».
- Οι κ.κ. Κ. Καρύγιαννης, Προγραμματιστής, και Γεώργιος Μαγγίνας, συνιδρυτής εταιρίας Grek Gid, με θέμα: «Εναλλακτικός Τουρισμός στην Κυνουριά – Το

παράδειγμα του Αναρριχητικού Πάρκου Λεωνιδίου».

- Ο κ. Η. Κοντάκος, Αναπληρωτής Διευθυντής Δασών Π.Ε. Λακωνίας με θέμα: «Φυσικός πλούτος – Διαχείριση και Προστασία δασικού συμπλέγματος Πάρνωνα».
- Ο κ. Γ. Πορτοκάλογλου, Αντιπρόεδρος Συλλόγου ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο (Σπηλαιολογικός Ελληνικός Εξερευνητικός Όμιλος) με θέμα: «Τα Σπήλαια ως Εναλλακτική Μορφή Τουρισμού».
- Ο κ. Ελ. Καλπουτζάκης, Γεωπόνος, Δρ. Φαρμακευτικής, με θέμα: «Η χλωριδική ποικιλότητα του Πάρνωνα – Δυνατότητες εκμετάλλευσής της».

Μετά την ολοκλήρωση των εισηγήσεων ακολούθησε συζήτηση με τους παρευρισκομένους και οι ομιλητές απάντησαν στα διάφορα ερωτήματά τους.

Επανεπίσκεψη θαλάσσιας χελώνας στο φυσικό περιβάλλον

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Φ.Δ. με το Σύλλογο για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας «ΑΡΧΕΛΩΝ» διοργανώθηκε στις 11.6.2015 μια από κοινού εκδήλωση για την επανεπίσκεψη μιας θαλάσσιας χελώνας στο φυσικό της περιβάλλον, στην περιοχή της ακτής του Παραλίου Άστρους Αρκαδίας.

Ο εικοσάχρονος περίπου «Λευτέρης», μια αρσενική χελώνα του είδους **Καρέτα Caretta caretta** επέστρεψε στη θάλασσα του Αργολικού Κόλπου παρουσία 40 περίπου μαθητών και εκπαιδευτικών από το Δημοτικό Σχολείο Παραλίου Άστρους, αλλά και λουόμενων, οι οποίοι έλαβαν προφορική

ενημέρωση από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης και του Συλλόγου «ΑΡΧΕΛΩΝ» για τη δράση της ημέρας.

Ο αγώνας «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» ένωσε για 2^η συνεχόμενη χρονιά τα χωριά του Πάρνωνα!

Με μεγάλη επιτυχία ολοκληρώθηκε ο αγώνας υπεραπόστασης «Κρόνιον Πέρασμα» που πραγματοποιήθηκε στον Πάρνωνα, με 252 εγγεγραμμένους δρομείς από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Ο αγώνας διεξήχθη στις 18.7.2015 με αφετηρία και θερματισμό στον Αγ. Πέτρο Αρκαδίας, καλύπτοντας μια κυκλική απόσταση 70 χλμ. μέσα από τα χωριά Βαμβακού, Βαρβίτσα, Καρυές και Βούρβουρα.

Ο Φ.Δ. έλαβε τιμητική διάκριση από την Οργανωτική Επιτροπή του αγώνα για τη συνδρομή του στη διοργάνωση.

Διοργάνωση και συμμετοχή σε περιβαλλοντικές εκδηλώσεις στο Καστόρι Λακωνίας

Ο Πρόεδρος κ. Δημήτρης Μήλιος με δύο στελέχη του Φ.Δ. παραβρέθηκαν στο Καστόρι Λακωνίας με αφορμή τη διοργάνωση περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο του πολιτιστικού τετραήμερου που διοργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού. Ο Φ.Δ. συντόνισε τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων για την ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αναφορικά με τη χλωρίδα του Ταυγέτου αλλά και υλοποίησε περιβαλλοντικές δραστηριότητες (χειροτεχνία, κατασκευές και ζωγραφική) για παιδιά.

Γιορτή του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας

Οι εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας πραγματοποιήθηκαν

από 3 έως 15.8.2015, στο παραδοσιακό τσακωνοχώρι του Πάρνωνα, για 8^η χρονιά. Περιλάμβαναν μία ενημερωτική ομιλία για τα φαράγγια του Πάρνωνα, αλλά και περιβαλλοντικές δραστηριότητες και ομαδικά παιχνίδια στην πλατεία του χωριού για τα παιδιά με κληρώσεις αναμνηστικών δώρων του Φ.Δ.. Το προσωπικό του Φ.Δ. υποδέχθηκε πολλούς επισκέπτες και κατοίκους της ππ στους χώρους του ΚΠΕ Καστάνιτσας, όπου όλοι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την σημαντική βιοποικιλότητα της ππ, τα φυσικά μνημεία, τη διαχρονική συνύπαρξη του ανθρώπου με την φύση, την αρχιτεκτονική του χωριού και τα αξιοθέατά του. Οι επισκέψεις πλαισιώθηκαν με τη διανομή ενημερωτικών (φυλλάδια, χάρτες της ππ, κ.α.).

4^η εκδήλωση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» στον Χάραδρο Αρκαδίας

Στις 22.8.2015 πραγματοποιήθηκε στον Χάραδρο Κυνουρίας, η 4^η εκδήλωση της Συμπολιτείας του Πάρνωνα. Αποτελεί το αντάμωμα των τεσσάρων χωριών και των Πολιτιστικών Συλλόγων τους και συγκεκριμένα της Σίταινας, Καστάνιτσας, Πλατάνου και Χαράδρου. Το θέμα της φετινής συνάντησης ήταν «Συμπολιτεία του Πάρνωνα: Αποτυπώματα συλλογικών δράσεων στο χώρο και στο χρόνο: Ιδέες, δράσεις, συνεργασίες, προκλήσεις και προσδοκίες για το μέλλον». Ο Φ.Δ. συμμετείχε στη φετινή συνάντηση, με παρουσίαση για την ππ, με αναφορά στην τοπική χλωρίδα και πανίδα, στα φυσικά μνημεία και αξιοθέατα των τεσσάρων χωριών και με φωτογραφικό υλικό από τις προηγούμενες συναντήσεις.

Συνεντεύξεις

Ξεναγήση ομάδας δημοσιογράφων στον υγρότοπο Μουστού (2.7.2015) στο πλαίσιο του φεστιβάλ melitazz του Δήμου Ν. Κυνουρίας. Δείτε το πλήρες ρεπορτάζ [εδώ](#).

Παραχώρηση συνέντευξης του Φ.Δ. στο ArcadiaSpot.gr

Συνέντευξη στο τοπικό διαδικτυακό κανάλι ArcadiaSpot.gr παραχώρησαν ο Πρόεδρος ΔΣ και τρία στελέχη του Φ.Δ. στις 13.5.2015 και στις 12.8.2015, με φόντο την Περιοχή Απόλυτης Προστασίας του υγροτόπου Μουστού. Ο κ. Γ. Τρυφωνόπουλος μεταξύ άλλων, περιέγραψε τις ιδιαιτερότητες του νερού της πηγής υγροτόπου, οι οποίες προσελκύουν δεκάδες επισκέπτες κάθε χρόνο, κυρίως κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Ο κ. Δ. Αναστόπουλος τόνισε τη σημαντική εργασία των Φυλάκων του Φ.Δ. στην επίτευξη και φύλαξη της περιοχής.

Δείτε το πλήρες ρεπορτάζ [εδώ](#).

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια

2^ο Σεμινάριο – Εργαστήριο συγκέντρωσης, κωδικοποίησης και τεκμηρίωσης πληροφορίας για την Ιστορία και τον Πολιτισμό της Τσακωνιάς, στο Λεωνίδιο Αρκαδίας

Στις 19.6. 2015 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης του στο Λεωνίδιο, ο 2^{ος} κύκλος του σεμιναρίου – εργαστηρίου για την Ιστορία και τον

Πολιτισμό της Τσακωνιάς, με την συμμετοχή προσωπικού του Φ.Δ. Το σεμινάριο είχε ως αντικείμενο την παρουσίαση και διερεύνηση των επιλογών που οι ψηφιακές τεχνολογίες προσφέρουν στη συλλογή, τεκμηρίωση και προβολή δεδομένων και πληροφοριών. Αυτά τα δεδομένα θα συμβάλουν στο διαρκή εμπλουτισμό του πολιτιστικού – εκπαιδευτικού ψηφιακού αποθετηρίου της Φάμπρικας Πολιτισμού.

Εθελοντισμός

5^ο Σεμινάριο εθελοντών με θέμα «Πρώτες βοήθειες σε άνθρωπο και τραυματισμένο άγριο ζώο».

Στο πλαίσιο του προγράμματος εθελοντισμού που υλοποιεί ο Φ.Δ. για τους εγγεγραμμένους εθελοντές του, πραγματοποιήθηκε στις 16.5.2015 στο ΚΠΕ Άστρους, το 5^ο επιμορφωτικό σεμινάριο, σε δύο διακριτές ενότητες. Η 1^η ενότητα αφορούσε στην παροχή Πρώτων Βοηθειών σε ανθρώπους, με εισηγήτρια τη Διευθύντρια του Κέντρου Υγείας Άστρους ιατρό, κυρία Πηγή Περδικάκη. Κατά τη 2^η ενότητα παρουσιάστηκε η παροχή Πρώτων Βοηθειών σε τραυματισμένα άγρια ζώα με εισηγήτρια την εκπρόσωπο του Συλλόγου Προστασίας και Περιθαλψής Άγριας Ζωής «ANIMA» και νοσηλεύτρια άγριων ζώων, κυρία Καίτη Αλευρά.

Η διεξαγωγή του σεμιναρίου έγινε στο πλαίσιο του Πακέτου εργασίας 2.4:

16.5.2015 Σεμινάριο πρώτων βοηθειών στο ΚΠΕ Άστρους Αρκαδίας

Πακέτο εργασίας 2.4: Προώθηση της συμμετοχικής διαδικασίας και της ενίσχυσης του Πακέτου εργασίας 1: Προστασία και Διατήρηση των ειδών χλωρίδας, πανίδας και των τύπων οικοτόπων, του Υποέργου 1 της Πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού» του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. 2007-2013, που υλοποιείται από τον Φ.Δ.

Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού

Newsletter Τεύχος 8 Περίοδος:
05.2015-08.2015

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Αρχείο Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»
«Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού»

Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΤΠΑ

«Κάνουμε τις πράξεις, ζούμε το αποτέλεσμα»

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

